

DERDE ZONDAG

SAMEN BOUWEN AAN EEN NIEUWE

SAMENLEVING

Voorganger: Pastor Jef en Lieven

Lector: Francois

Zang: Eddy

Orgel: Herman

Voor altaar symbool van verbondenheid met telkens per week een aanvulling. Derde zondag: wegwijzer SAMEN

 Intredelied: Geen weg is te lang

Welkom

 Priester

Welkom in de naam van de Vader, Zoon en heilige Geest.

Intentie van de zondag door de parochie: ...

Bij het betreden van de tempel
vindt Jezus het verdienmodel van
verkopers en muntwisselaars.

De tien woorden in de ark,
het fundament van de samenleving,
zijn verstomd, versteend.

Het volk wordt niet meer gehoord!

Voor Jezus woont God
niet langer in stenen
maar in ieder mens
die de weg gaat
van dood naar leven.

Wie in Noord en Zuid samen bouwt
aan deze nieuwe samenleving
vormt het lichaam van Jezus,
de nieuwe tempel.

Samen voor rechtvaardigheid werkt aanstekelijk!

As

Broederlijk delen wil ook dit jaar
de ongelijkheid in de wereld centraal stellen.

De zaak van de grond is de grond van de zaak.
Daarom zet in Congo
de nationale boerenbeweging CONAPAC in
op een herziening van de wetten
die de grondeigendom en het beheer ervan regelen.

In Congo zetten boeren zich dus samen in
voor een ander landbouwbeleid
dat de bevolking uit de armoede haalt.

Met Broederlijk Delen willen we samenwerken
aan een wereld waarin ieder mens meetelt,
een wereld zoals God hem droomt.

Laten we, zoals voorgesteld voor het altaar,
de handen in elkaar slaan
om samen te werken aan een wereld van rechtvaardigheid
die tevens aanstekelijk is voor ieder van ons.
Daarom staat vandaag de wegwijzer
SAMEN centraal als symbool.

Gebed om ontferming

Jef

Bij het begin van deze viering keren wij ons tot U,
Jij, Ene, trouwe partner, die wanneer wij falen
ons telkens nieuwe kansen geeft.
Wij willen uw verbond met ons
opnieuw erkennen en beleven
en doen wat moet gedaan worden.

Gebedsleider

Om trouw te blijven aan uw Woord.
Om verder te bouwen aan uw nieuwe samenleving
van gelijkwaardigheid en gerechtigheid
hebben wij uw en elkaars ontferming nodig.
Daarom zingen wij tot u:

 Keer u om

Openingsgebed

 Jef

God van bevrijding, krachtig zijn uw woorden,
waarmee U ons wegroept uit elke vorm van slavernij.
Bevrijdend zijn uw tien leefregels
die wijzen naar een nieuwe samenleving
waar ieder mens van tel is:
een wereld van verbondenheid.
Geef dat wij uw oproep horen,
in ons opnemen
en volop ter harte nemen. Amen.

DIENST VAN HET WOORD

 Gebedsleider

Eerste lezing uit het boek Exodus

Toen sprak God deze woorden:

Ik ben de HEER, uw God, die u uit Egypte, uit de slavernij, heeft bevrijd.

Vereer naast Mij geen andere goden.

Maak geen godenbeelden, geen enkele afbeelding van iets dat in de hemel hierboven is of van iets beneden op de aarde of in het water onder de aarde. Kniel er niet voor neer en vereer ze niet, want Ik, de HEER, uw God, duld geen ontrouw. Als ouders Mij haten en zondigen, roep Ik hun kinderen daarvoor ter verantwoording, tot in het derde en vierde geslacht; maar als ze Mij liefhebben en doen wat Ik gebied, bewijs Ik mijn trouw tot in het duizendste geslacht.

Misbruik de naam van de HEER, uw God, niet, want wie zijn naam misbruikt laat Hij niet vrijuit gaan.

Houd de sabbat in ere als een heilige dag. Zes dagen lang kunt u werken en al uw arbeid verrichten, maar de zevende dag is de sabbat, die gewijd is aan de HEER, uw God; dan mag u niet werken. Dat geldt voor u, voor uw zonen en dochters, voor uw slaven en slavinnen, voor uw vee, en ook voor vreemdelingen die bij u in de stad wonen. Want in zes dagen heeft de HEER de

hemel en de aarde gemaakt, en de zee met alles wat er leeft, en op de zevende dag rustte Hij. Daarom heeft de HEER de sabbat gezegend en geheiligd.

Toon eerbied voor uw vader en uw moeder. Dan zult u lang leven in het land dat de HEER, uw God, u geven zal.

Pleeg geen moord.

Pleeg geen overspel.

Steel niet.

Leg over een ander geen vals getuigenis af.

Zet uw zinnen niet op het huis van een ander, en evenmin op zijn vrouw, op zijn slaaf, zijn slavin, zijn rund of zijn ezel, of wat hem ook maar toebehoort.'

♪ **Luisterlied: Er kan hier wat veranderen**

📖 **As**

Uit het heilig evangelie van onze heer Jezus Christus volgens Johannes

Kort voor het Joodse pesachfeest reisde Jezus naar Jeruzalem. Daar trof Hij op het tempelplein de handelaars in runderen, schapen en duiven aan, en de geldwisselaars die daar altijd zaten. Hij maakte een zweep van touw en joeg ze allemaal de tempel uit, met hun schapen en runderen. Hij smeed het geld van de wisselaars op de grond, gooide hun tafels omver en riep tegen de duivenverkopers: ' ermee! Jullie maken een markt van het huis van mijn Vader!' Zijn leerlingen dachten aan wat er geschreven staat: ' hartstocht voor uw huis zal Mij verteren.' Maar de Joden vroegen: ' welk teken kunt U bewijzen dat U dit mag doen?' Jezus antwoordde hun: ' deze tempel maar af, en Ik zal hem in drie dagen weer opbouwen.' ' jaar heeft de bouw van deze tempel geduurd,' zeiden de Joden, ' U wilt hem in drie dagen weer opbouwen?' Maar Hij sprak over de tempel van zijn lichaam. Na zijn opstanding uit de dood herinnerden zijn leerlingen zich dat Hij dit gezegd had, en zij geloofden de Schrift en alles wat Jezus gezegd had.

Toen Jezus op het pesachfeest in Jeruzalem was, kwamen velen tot geloof in zijn naam, omdat ze de tekenen zagen die Hij verrichtte. 24 Maar Jezus had geen vertrouwen in hen, omdat Hij hen allemaal kende. 25 Niemand hoefde Hem iets te vertellen over de mensen, want Hij wist wat er in een mens omgaat.

Acclamatie Jezus u ben het licht

Duiding: Jef

1.

Landbouw, natuur en economie
staan onder hoogspanning, zijn uit balans.

De klimaatverandering is niet de oorzaak,
wel het gevolg van het gedrag van de mens.
Wij hebben ons boven de natuur geplaatst
met alle gevolgen die wij vandaag ondervinden.

Volgens Paus Franciscus zijn wij mensen
een deel van de natuur en moeten wij daarnaar handelen.
De paus wil ons bestaan, onze samenleving
opnieuw grondvesten op de tien woorden.

2.

Als voorbeeld
neem ik jullie mee naar Kortenaak,
naar melkveebedrijf De Vaerendriesch,
sinds enkele jaren een bioboerderij,
een uitdrukkelijke keuze
van de nieuwe generatie
bij de overname van het bedrijf.

Koeien eten alleen nog gras en klavers,
kunstmeststoffen en chemische bestrijdingsmiddelen
worden op het bedrijf geweerd.

Dit betekent ook dat er geen CO² wordt ingevoerd
in de vorm van soja als dierenvoeding.

De koeien geven rijkere, voedzamer melk.
Deze bevat merkkelijk meer omega 3 vetten.

Wie het probleem van de klimaatopwarming
en de rol van de CO² hierin kent

beseft dat dit de landbouw van de toekomst is.
Bij dit soort landbouw is er geen conflict
tussen landbouw en natuur.

Het roept wel de vraag op
waarom niet meer boeren deze weg inslaan,
en waarom deze transitie zich tot enkele idealisten beperkt.

Misschien zijn de meeste landbouwers
door hun grote investeringen en schulden
de gevangene van de banken
waardoor de noodzakelijke omvormingen uitblijven.

Het is alsof de tien woorden,
geconfronteerd met het gouden kalf,
opnieuw in scherven vallen.

3.

Wij kennen allemaal de tien woorden
als de geboden die we te onderhouden hebben.
Velen onder onder ons kennen ze alle tien uit het hoofd
dank zij het rijmpje Bovenal bemin één God, zweer niet ijdel ... .

De tien woorden zijn echter zoveel meer.
Ze zijn niet zozeer individuele geboden,
maar wegwijzers voor een volk.
Zij grondvesten een nieuwe samenleving,
die vrij, rechtvaardig en gelijkwaardig is.

Dit pad van de bevrijding,
garandeert goed leven voor ieder,
maar blijkt zeer moeilijk te bewandelen.

Immers, wanneer Mozes
met de tien woorden van de berg komt
ziet hij zijn volk de mammon dienen.
Niet de god van bevrijding,
maar de god van het goud, het geld, het kapitaal.

De tien woorden vallen in scherven.
Mozes moet terug de berg op
om de tien woorden opnieuw te ontvangen.
Het volk krijgt een nieuwe kans.

4.

Ook Jezus heeft een soortgelijke ervaring als Mozes.
Wij weten dat de tempel het politiek, economisch
en religieus centrum van het land was.
In de tempel stond ook de ark
met daarin de twee stenen tafelen
met de tien woorden.

Als Jezus de tempel binnentreedt
verwacht hij van de overheid
een beleid dat gefundeerd is op de tien woorden
dat leven voor het volk mogelijk maakt.

Maar wat merkt hij?
De tempel is een verdienmodel geworden.
Wisselaars hebben een monopolie
en verkopen met woekerwinsten.

Het is alsof de tien woorden
terug aan scherven liggen.

Hij reinigt de tempel wat betekent
dat het woord van God opnieuw wordt gehoord
ende tien woorden gedaan worden.

5.

Het verhaal van de tempelreiniging
schrijft Johannes wanneer de tempel
reeds lang verwoest is, niet meer bestaat.
Hij geeft aan de tempel een nieuwe betekenis.
Voor hem wordt het lichaam van Jezus de tempel.
De gestorven Jezus leeft voort in de Johannes-gemeenschap
die het woord van God hoort en de tien woorden onderhoudt

Voor paus Franciscus is de schreeuw van de arme
en de schreeuw van de aarde één grote schreeuw.
De aarde is ons gemeenschappelijk huis
dat zowel de mens als de natuur huisvest.

Voor hem staat de mens niet langer boven de natuur
maar maakt hij er wezenlijk deel van uit.
Wie raakt aan de natuur raakt ook aan de mens.
Zo geeft hij aan het scheppingsverhaal
een totaal nieuwe interpretatie.

Daarom is voor de paus de nieuwe tempel,
niet zoals voor Johannes de gemeenschap,
maar de aarde, ons gemeenschappelijk huis,
wij allen als deel van de natuur.

De paus verlegt opnieuw de grenzen
en geeft aan de tempel een nieuwe betekenis.
Wat Jezus met de tempel deed
doet de paus met de aarde.
Hij fundeert ons leven opnieuw op de tien woorden
die dringend moeten gedaan worden.

6.

Ook Congolese boeren hebben hun problemen.
Zij krijgen moeilijk toegang tot de grond.
Daarom maakt Broederlijk Delen er
dit jaar haar campagnethema van.

Enkele voorbeelden.

Christine studeert pedagogie.
Tussen de studies en stages door,
werkt ze samen met verschillende studenten op het veld.
Om toegang tot grond te verkrijgen
sloot zij zich aan bij de jongerenorganisatie van de boer-
enbeweging.
Binnen deze organisatie staken ze de koppen bij elkaar
om geld bij elkaar te sprokkelen en samen een stuk grond te
huren.

Leonie is lid van de boerenbeweging.
Door het erfrecht was zij, na de dood van haar man,
de toegang tot haar grond verloren.
Via de organisatie kreeg zij een stuk grond toegewezen
dat ze nu gebruikt om er groenten op te verbouwen.

Toen de boeren in Mikwi vreesden
dat zij hun grond kwijt gingen spelen aan industriële landbouw,
vonden zij de moed om hun verschillen naast zich neer te leg-
gen.

De grond behoort nu niet meer toe
aan slechts één individu of aan de negen clans,
maar behoort nu toe aan de hele gemeenschap.

Uit al deze voorbeelden blijkt
dat samen werken aan recht-
vaardigheid werkt.

7.

In confrontatie met het gouden kalf
vallen de tien woorden nog steeds in scherven.
Wij mogen niet vergeten
dat Mozes een tweede maal de berg opging
en zijn volk opnieuw de tien woorden aanbood.
Van de god van bevrijding
die goed leven wenst voor ieder,
krijgen we steeds nieuwe kansen.

Overal in de wereld staan mensen op
die samen werken en strijden voor rechtvaardigheid.
Zij kiezen voor het leven en bouwen aan
een vrije, gelijke en rechtvaardige samenleving
gefundeerd op de tien woorden.

Het werkt aanstekelijk.
Doe jij ook mee?

Jef Wauters
8 december 2023

 Muzikaal intermezzo – 1 minuut

Allen samen: Leef met genoeg

Vroeger was vasten sober leven in schaarste tot de nieuwe oogst.

Vandaag is vasten leven in verbondenheid met mens, aarde, God.

Verbonden leven de rechten eerbiedigend van alle mensen.

Verbonden leven de grenzen eerbiedigend van moeder aarde.

Onze partner God wiens beeld wij mensen dragen zag dat het goed was.

Jef Wauters

Voorbeden

As

Van harte met elkaar verbonden en gedragen door Gods trouw, mogen wij bidden:

Gebedsleider

Laten we bidden voor de verantwoordelijken in onze gemeenschappen, overheden en instellingen.

Dat hun werk gedragen mag zijn door het verlangen dat iedereen meetelt en kan meedoen.

Dat zij vooral durven te luisteren naar kwetsbare groepen in onze samenleving.

Laat ons bidden

Bidden wij voor de boerenverenigingen in Congo.

Dat hun inspanningen om boeren samen te brengen mogen leiden tot gemeenschappen met hoop en toekomst.

En dat zij met hun kennis en kunde gehoord en geraadpleegd worden door de overheid

bij het uitstippelen van een duurzaam landbouwbeleid.
Laat ons bidden

Bidden wij voor onze lokale kerkgemeenschap.
Dat wij open mogen staan voor elke uitdaging.
Dat we niet bang zijn om tegen heersende gewoonten in te gaan.
Dat wij samen kiezen voor een nieuwe samenleving met rechtvaardigheid als leefregel.
Laat ons bidden

 As

Jij, Ene, geef hoop en toekomst aan onze wereld.
Luister naar ons bidden en wees onze reisgenoot op al de wegen die wij gaan. Amen.

DIENST VAN BROOD EN WIJN

 Offerandelied: Ankerlied.

 K

Breng ons daar waar mensen leven,
wachtend op een woord van hoop.
Doe ons delen, doe ons geven
in uw Geest zijn wij gedoopt.

 A

Laat uw Naam ons leven worden,
rode draad in ons bestaan,
anker vast vandaag en morgen,
kracht en moed om door te gaan.

 K

Breng ons waar in de stilte,
brood gebroken, wordt gedeeld,
waar uw Geest doorheen de kilte breekt
en zalft en harten heelt.

 A

Laat uw Naam ...

Gebed over de gaven

 Jef

De ruimte van ons samenkomen
is uw huis, God en Vader.
Hier wordt onze handel en wandel in vraag gesteld.
Hier moet klinken wat nog niet gezegd mag worden
in de wereld om ons heen.
We breken reeds het brood als aanzet
toddat alles kan gedeeld worden.
We heffen de beker op de toekomst
die U heeft toegezegd
en waar Jezus zich ten volle voor gegeven heeft.

Samen voor rechtvaardigheid

tafelgebed thema Broederlijk Delen 2024

 Jef

Vandaag is het sabbat.
Samen roepen we halt,
zo kan het niet verder:
klimaatverandering,
grote ongelijkheid,
mensen op de vlucht voor
oorlog, geweld, klimaat.

Eerbiedig het leven,
wees verantwoordelijk,
vraag jij ons, trouwe partner.
Het water trekt terug:
bewoonbare aarde,
goed leven voor ieder,
een planeet waar mensen
verbonden leven met
elkaar en de natuur.

Tien woorden van leven,
in ons hart geschreven,
grondvesten ons bestaan,
een weg van bevrijding.

Structuren van onrecht,
hardnekkig, onwrikbaar,
veranderen vraagt tijd.

Macht zullen wij delen
zoals wij brood delen,
iedereen krijgt een stem
voor een samenleving
in vrijheid, gelijkheid
en solidariteit.

Macht zullen wij delen
zoals wij wijn delen,
iedereen krijgt een stem
voor een samenleving

in vrijheid, gelijkheid
en solidariteit.

Zo doen wij wat hij deed,
Jezus van Nazareth,
recht, gebed, omkering,
naaste worden, dienaar.

Ons samen inzetten
voor rechtvaardigheid werkt
aanstekelijk. Doe jij mee?

Jef Wauters
18 februari 2024

Onze Vader: Maak alles nieuw

Vredeswens

Vredeslied:

Zal er ooit een dag van vrede zijn
Zal er ooit een dag van vrede,
zal er ooit bevrijding zijn
voor wie worden doodgezwegen,
levenslang gebroken zijn?

Zal er ooit een blijvend heden
vol van goede vrede zijn,
waar geen pijn meer wordt geleden
en het leven nieuw zal zijn?

<https://www.youtube.com/watch?v=-ihOTZKSDyY>

Uitnodiging tot de communie

Communie - orgel

Communielied. We gaan weer verder vol van hoop.

Slotgebed

 Jef

Als tempel en instituut aan het wankelen gaan
legt U, God, de grondvesten voor de nieuwe tempel
die in Jezus vlees en bloed werd:
menselijke nabijheid,
aandacht voor ieder,
een duurzame samenleving,
uw rijk van vrede.

Laat ons gaan
hem achterna!
Amen.

Mededelingen:

 As

Omhaling

Volgend weekend: Kledingomhaling:
folder achteraan voor mensen die buiten onze parochie wonen.
Hebt u nog palm? Laat het ons weten.

Zending en zegen van Sint-Franciscus

 Jef

Laten we dan van hier heengaan met de zegen
waarvan onze patroonheilige Franciscus zo hield.

Bij de woorden “ Heer zegen” maakt iedereen een kruisteken.